İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

Hürbilek

YIL: 3 - SAYI: 97 26 Mayıs Cuma Sayısı 5 Kuruş | Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği | HAFTALIK GAZETE | Yazı işlerini fiilen idare eden Seyfettin Demirsoy | İdarehane: Ankara cad. No. 33 İstanbul Telefon : 25088

Adnan Menderes Kabinesi

Adnan Menderesin başkanlığındaki yeni Bakanlar Kurulu şöyle teşekkül etmiştir:

Başbakan	:	Adnan Menderes
İşletmeler Bakanı	:	Profesör Muhlis Ete
Çalışma Bakanı	:	Hasan Polatkan
Ulaştırma Bakanı	:	Tevfik İleri
İç İşleri Bakanı	:	Rükneddin Nasuhoğlu
Dış İşleri Bakanı	:	Fuad Köprülü
Adalet Bakanı	:	Halil Özyörük
Milli Savunma Bakanı	:	Refik Şevket İnce
Maliye Bakanı	:	Halil Ayan
Milli Eğitim Bakanı	:	Avni Başman
Bayındırlık Bakanı	:	Fahri Belen
Ekonomi ve Ticaret Bakanı	:	Zühtü Velibeşe
Sağlık Bakanı	:	Prof. Nihad Reşad Belger
Gümrük ve Tekel Bakanı	:	Nuri Özsan
Tarım Bakanı	:	Nihad Eğriboz

Geçen seçimler ve işçi

Yazan: BEDRİ ATAMAN

Seçim günü milletçe gösterdiğimiz olgunluk ve bu medeni vazifeye alâkamızın derecesi bütün dünyaya takdir edilmekte ve övülmektedir.

Bu münasebetle övülen Türk milletinin birer ferdi olarak, bizde bu övülmeden kendimize bir iftihar payı ayırabiliriz. Çünkü başarılan bu Milli vazifede Türk işçileri de oldukça büyük emekler harcadılar.

Seçimlere takaddüm den günlerde seçim propagandası işlerinde, seçim günü ile sandık kurullarında, birimiz değil aşağı yukarı büyük küçük hepimiz vazife almış harıl harıl çalışıyorduk.

Çalışıyorduk; fakat maalesef bir bütün olarak bir tek gaye için değil; dört ayrı propagandanın tesirine kapılmış; dört ayrı guruba bölünmüş istenilen istikamette gitmekde idik.

Bir çoğumuz bu seçimlerin bizlere ne kazandıracağını veya neler kaybettireceğini, uyanık dedikleri biz Türk işçileri önceden hesap edip kestiremedik.

Hele devlet işletmelerinde çalışanlar gidenin; giderken ne götüreceğini, gelenin gelirken ne getireceğini anlayamadığımız gibi; anlamak dahi istemedik. Bununla beraber ve her şeye rağmen hiç değilse bir işçi gibi düşünüp parti listelerinde yer alan veya bağımsız olarak adaylığını koymuş olan arkadaşlarımıza oy verip Milletvekili olmalarını sağlayabilse idik kendi hesabımıza şuurlu bir seçim yaptığımızı ve şuurlu bir kitle olduğumuzu ispat ederdik.

İşte o zaman herkes bizi bir varlık ve bir kuvvet olarak kabul etmek ve hesaba katmak zorunda kalırdı. Esefle söyliyelim ki, bunu da yapamadık; biz de adam seçeceğimize liste seçtik, ve 150000 işçisi olan İstanbulda 8 işçi adayından ancak 2 işçi Milletvekili çıkarabildik.

Bundan bir teselli vesilesi çıkarıp, eh ne yapalım bu seferlik bu kadarla yetinelim diyemeyiz. Zira bu iki arkadaşı da kazandırıp Milletvekili yapan biz değil, mensup oldukları partinin listesidir.

Bu seçimlerde bildiğimiz bir hakikati bir daha anlamış ve âleme de anlatmış olduk ki biz, bir ve beraber olmak ve müşterek çalışabilmek hasletinden henüz mahrumuz.

Ali Rıza Arının sekizinci Büyük Millet Meclisinde ve aramızdaki çalışmalarının faydalarını herhalde inkâr edemeyiz. Zühtü Tetey ve adaylıklarını koyan diğer arkadaşlarımızın Milletvekili olmalarının «Davamız»a büyük faydaları olurdu. Bu muhakkaktı. Ne yazık ki, bu fırsatı da kaçırmış bulunuyoruz.

Sekizinci Büyük Millet Meclisi ve onun getirdiği Hükûmetler; zümrelerin karşı karşıya gelip çarpışmalarına ve birbirleri ile mücadele ederek yekdiğerlerini yıpratmalarına taraftar değildi. Onun için Millî bünyemiz içindeki zümrelerin ara-

(Devamı 3 de)

Damga Matbaası işçilerinin çıkardığı ihtilâf durduruldu

İşçilerin istedikleri zam, müdürün takdirine kaldı

Damga Matbaası işçileri toplulukla iş ihtilâfı çıkarmış ve ücretlerinin arttırılmasını istemişlerdi. Matbaa Müdürü, Bakanlıkla temas etmek için Ankaraya gitmiş ve gerekli izahatı vererek şehrimize dönmüştür.

Haber aldığımıza göre prensip olarak ücretlere zam yapılması kararlaştırılmıştır. Ancak zamlar «yüzde nisbeti ile olmıyacaktır. Müdürlük şehrimizdeki matbaalarda işçilere verilmekte olan gündelikleri tesbit ettirecek ve halen Damga Matbaasında verilmekte olan ücretler, mümasil matbaalardaki ücretler seviyesine yükseltilecektir. Ayrıca Damga Matbaası işçilerinin birer derece terfi ettirilmeleri de kararlaştırılmıştır. İşçiler baremlerine göre de zam alacaklardır. Bu vaziyet karşısında; şu hususu belirtmek isteriz ki, Damga Matbaası işçilerinin ihtilâfı tutturmaları ihtilâfa katılan bütün işçiler için haksız olmayacaktır. Çünkü; işçilere verilecek zam miktarını Damga Matbaasının sayın müdürü kendi ölçülerine göre tayin edecek, bunun tabiî neticesi olarak ta işçilere yapılacak zamlarda büyük bir isabetsizlik ve nispetsizlik olacaktır. Buna rağmen temenni ederiz ki, Damga Matbaasının sayın müdürü, bundan sonra hakikatleri kabul etmesini bilsin ve işçilere yapılacak zamda bizim tahmin ettiğimiz netice doğmasın.

İstanbuldan seçilen iki işçi M. Vekili B.M.M. de andiçti

D. P. listesinde İstanbuldan işçi milletvekili olarak seçilen Ahmet Topçu ve İhsan Altınel Pazartesi günü B. M. Meclisinde yemin etmişler ve fiilen görevlerine başlamışlardır.

Yeni Çalışma Bakanı vazifesine başladı

Ankara (Özel) — Yeni Çalışma Bakanı Ankarada vazifesine başlamış ve bütün çalışma teşkilâtına bir tamim göndermiştir. Çalışma Bakanlığına Hasan Polatkanın getirilmesi işçi mahfillerinde iyi karşılanmıştır. Sekizinci Büyük Millet Meclisinde işçi mevzuları konuşulurken yakından alâkalanan Hasan Polatkan 1915 de Eskişehirde doğmuş ve Siyasal Bilgiler Okulunun maliye şubesinden mezun olmuştur. Fransızcayı iyi bilen Polatkan on sene Ziraat Bankası müfettişliği yapmıştır. 946 yılında Eskişehirden Demokrat Parti listesinde milletvekili seçilmiş, son seçimde de aynı ilden milletvekili olmuştur.

Çalışma Umum Müdürü Halil Sezai de C. H. P. sinden milletvekili seçildiğinden bu makama yakında Umum Müdür Muavini Cemal Öktem getirilecek ve bazı bölge müdürleri arasında nakiller yapılacaktır.

İşçi Milletvekili

Yazan: *Seyfi Demirsoy*

«Bizim» Ahmet Topçu İstanbul milletvekilliğine seçildi. İşçiler fabrikalarından, müdürlerinden, arkadaşlarından söz açılışta bizim fabrika, bizim müdür diye söz başı ederler. İsminden ziyade işçi arasında soyadı ile tanınan Topçu'dan bahsederken alışkanlıkla bizim Ahmet Topçu diyoruz.

Dokuzuncu devre B. M. Meclisine işçiden milletvekili olarak üç işçinin girmiş olduğunu görürüz. Bu üç arkadaştan birisi İstanbul işçisinin yakından tanıdığı Ahmet Topçudur. Diğer iki arkadaşın işçi mes'elelerinde bugüne kadar olan çalışmalarını, faaliyet ve işçinin atisi için ne gibi fikirleri olduğunu bilmiyoruz. İşçiyi tenvir bakımından *«Hürbilek»* sütunları kendilerine açıktır.

Topçuya gelince, Çalışma Bakanlığının kurulduğu günden buyana işçi mes'elelerinin çözülmesinde rolü olduğu inkâr edilemez. İş kolunun -şişe cam sanayii- senelerce işçi baş mümessilliğini, sendika bakanlığını büyük bir liyakatla ifa ettiğine kaniiz. İstanbul işçisinin büyük bir kısmını temsil eden ve Türkiyede işçi teşekküllerinin en büyüğü olan İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin kuruluş tarihi olan 1948 yılından itibaren iki ay önceye kadar idare hey'etinde çalışmış, başkan vekilliğini az bir müddetle ifa etmiştir.

İşçi lehine kanunların çıkarılmasında hizmetleri olanları daima takdirle andık ve anmakta devam edeceğiz. İşte bu kanunların tasarı halinde iken - Sayın Ali Rıza Arı'nın bu tasarıları birliğe göndermesi ile - aksak düzen taraflarının ne yolda düzeltilmesi gerektiniği uzun raporlar halinde ilgililere bildiren Birliğin çalışmasında idare hey'etine düşen şeref payında Topçunu da hissesi vardır.

Kendisine teşrii hayatında dün olduğu gibi bundan sonra da işçi için başarılı faaliyetler temenni ederiz.

Birlik, Devlet Başkanına ve İnönü'ne birer telgraf çekti

Ayrıca Başbakan ve Çalışma bakanı da tebrik edildi

Demokrat Parti tarafından yeni Hükûmetin kurulması ve Büyük Millet Meclisine bildirilmesini müteakip İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Devlet Reisine, İsmet İnönüye Başbakana ve Çalışma Bakanına aşağıdaki telgrafları çekmiştir:

(Devamı 3 de)

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği

Reşat Şemsettin Sirer'e bir mektup gönderdi

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu, bir buçuk sene Çalışma Bakanlığını yapmış olan Reşat Şemseddin Sirer'e bir mektup yazmış ve göndermiştir. Yönetim Kurulu üyelerinin hepsinin teker teker imzalamak istedikleri bu mektubu aynen dercediyoruz:

SAYIN REŞAT ŞEMSEDDİN SİRER

Meşrutiyet Cad. Numara: 58
A N K A R A

Milletvekili olarak IX. Büyük Millet Meclisinde sizi görmemek bizler için pek elemli bir hâdise olmuştur.

Türk Sosyal politikasının en büyük hamlesinin pek kısa süren Bakanlığınız zamanında yapıldığını müdrikiz. Meselelerimizin ve dâvalarımızın içinde yaşıyanların ve sosyal alanda geçirmekte olduğumuz tekâmülü yakından takip edenlerin büyük hizmetlerinizi inkâr etmelerine imkân yoktur. Eğer aksini iddia edecek nankörler varsa, bunların arasında kadirbilir hakikî Türk işçilerinden tek fert bulunmıyacaktır.

(Devamı 4 üncü sa: de)

Celâl Bayar Cumhurbaşkanı oldu

Demokrat Partinin ilk kabinesi Adnan Menderes tarafından kuruldu

Çalışma Bakanlığına Eskişehir milletvekili Hasan Polatkan getirildi

Büyük Millet Meclisi 9. cu Devresi 22 Mayıs 950 Pazartesi günü ilk toplantısını yapmış ve çalışmalarına başlamıştır.

İlk toplantıda en yaşlı üye olarak Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın toplantıya riyaset etmiş ve Milletvekilleri yemin etmişlerdir. Müteakiben riyaset divanı seçimlerine geçilmiş ve Başkanlığa Refik Koraltan, Başkanvekilliklerine Hulûsi Köymen, Fuat Hulûsi Demirelli ve Sıtkı Yırcalı seçilmişlerdir.

Bundan sonra Cumhur Başkanr seçimine geçilmiş ve Celâl Bayar Cumhur Başkanı seçilmiştir.

Başkan Celâl Bayar kabineyi kurmaya Adnan Menderes'i memur etmiştir.

Adnan Menderes kabinesini diğer sütunlarımızda bulacaksınız. Bu kabineyi memlekete, millete ve İşçilere hayırlı olması temennisiyle selâmlıyoruz.

Haftanın Haberleri

Bir şehire felâket getiren sular

Kanada tarihinde eşine rastlanmadık bir sel felâketi geçen hafta Winnipeg şehrinin başına musallat olmuştur. Suların üç gün sonra yeniden tehlikeli bir şekilde yükselmeleri vaziyeti büsbütün bozmuştur. Tekmil şehir halkı sellerin istilâsı üzerine tahliye emri almıştır ve alelacele mânialar, setler yapılmıştır. Fakat durum hâlâ tehlikelidir. Şimdiye kadar sulara dayanmış olan manialarm çökmesinden korkulmakta ve tek hastahanede, evlerde kalmış olan son halkın tahliyesi için ciddî tedbirler alınmaktadır. Bu tahliye işinde çalışan memurların mânialar, setler yıkılır yıkılmaz tahliyeleri için ip merdivenli ordu uçakları emre hazır bir vaziyette semada beklemektedirler.

———o———

EN SON SİSTEM BİR TELEFON HATTI

Arap memleketleri arasında en son sistem usullere göre telefon muhaberesini temin için hazırlıklar yapılmaktadır. Bu işleri halletmek maksadiyle Mısır telefon ve telgraf idaresi müdürü İbrahim bey Şama gitmiş ve büyük bir proje hazırlanmıştır. Eğer bu proje tahakkuk ederse kuzey Afrika ile Avrupa arasında kolayca irtibat temin edilmiş olacaktır. Yeni telefon hattı projesine göre hattın geçeceği yerler şunlardır:

«Akaba, Amman, Yakındoğu memleketleri, Türkiye, İrak ve İran bir tarafta ve Mısır, Tunus, Cezair, Fas, İtalya vasıtasiyle orta Avrupa ve kuzey Avrupa memleketleri diğer tarafta...

——— o ———

FUHUŞ VE ZÜHREVİ HASTALIKLARIN ARTTIĞI BİR MEMLEKET!..

Macar Bakanlar kurulunun verdiği bir kararla Macaristan dünya sağlık teşkilâtından çekilmiştir.

Macar hükûmeti bu kararını bildirmek üzere gönderdiği telgrafta teşkilâtın çalışmasiyle üye devletlerin iştirâk hissesi olarak verdikleri fazla miktarda paraların sarf tarzını tenkid etmektedir. Beri yandan harbden sonra genç kadınlarla genç erkeklerde zührevî hastalıklar pek çoğalmıştır. Bekâret mefhumuna ehemmiyet verilmemeğe başlandığından ve açlığın, ihtiyacın sevkile fuhuş artmış bulunmaktadır.

Doğum

Tekel Cibali Kutu Fabrikası Bakım Âmiri genç teknisyen, müellif arkadaşımız İ. Turgut Özkan ve eşi Bayan Emine Özkan'ın bir kız yavruları dünyaya gelmiştir. Nurdan Özkan adını verdikleri küçük yavruya uzun ömür diler; genç anne ve babayı tebrik ederiz.

DAVALARIMIZ

Tanrı kulunu Hak yolundan ayırmasın

Yazan: Niyazi CAN
Çimento fabrikası işçisi

Türkçemizde ne güzel ne veciz atasözleri vardır. Neden derseniz cevap kolaydır, çünkü bu sözlerin çoğu doğrudan doğruya Kuranımızdan alınmıştır. Hürbilek gazetesinin 19 Mayıs 1950 günlü 96 sayısında, hepimiz okuduk ki Yunus Çimento Fabrikası İşçileri Sendikası Baş kanı Niyazi Can, Sendika Başkanı olarak işçi arkadaşlarının haklarının çiğnenmemesi için azamî titizlik gösterdiğinden ve bu yolda her türlü mücadeleden kaçmadığından dolayı, saçma sapan haksız yersiz ve kanunsuz ihtarlara istinaden, bir çocuğun bile aldatılmasına imkân bulunmıyan beceriksiz bir tertip ile işten çıkarılmıştır.

Ertesi gün İşveren vekili, ileri gelen işçilerinden birine: «Mademki Niyazi Can'ı işçilikten çıkardık, siz de onu Sendikadan çıkarın ve onun yerine yeni bir Başkan seçin» demez mi? Maamafih, «Peki, başüstüne, emredersiniz» diyen işçi mümessili buldukları müddetçe neden böyle söylemesinler?

Ne zannediyorlar. İşçi arkadaşlarının haklarının çiğnenmemesi için her türlü mücadeleden kaçmamış olan bir Sendika Başkanı, nasıl kendi haklarının çiğnenmesine müsaade edebilir?

3 Mayıs 1950 ve 12 Mayıs 1950 tarihlerinde Sendika Başkanı Niyazi Can tarafından çırılmış olan iki «tek başlı iş ihtilâfı», işçi mümessilleri tarafından İşverene bildirildi ise de, İşveren işçi mümessillerine sadece sordu: «Bu ihtilâftan nasıl haberdar oldunuz?» İşçi mümessilleri iş ihtilâfının, Sendika vasıtasiyle ellerine geldiğini beyan etmeleri üzerine, kıyametler koptu ve İşveren ferman buyurdu: «Ona söyleyin ki, doğrudan doğruya ve Sendika kanalından geçmeden sizlere müracaat etsin, ancak o zaman sizinle iş ihtilâfı müzakere edebiliriz»

Ey şaşkın ördekler, yalpa vura vura yolunuza devam edin, ta... ki aşçı dükkânına varasınız.

Çıkardığım «tek başlı iş ihtilâfları»nı, canım isterse doğrudan doğruya, canım isterse avukat vasıtasiyle, canım isterse taahhütlü mektup ile, canım isterse Sendika vasıtasiyle işçi mümessillerine bildiririm. Sizlere ne?

Sakın ha! Burnununuzu bu işlere sokmayın, sıkıştıracaksınız alimallah! Türkiye Cumhuriyetinin kanunlarını, oyuncak mı sandınız yoksa?

İş Kanununun 16 ncı maddesi ahkâmına tevfikan vazifeme nihayet verdiniz, güzel amma hangi fıkraya istinaden?

I. — Sıhhî sebep ile:

a) bir hastalığa veya arızaya uğradım mı? b) bulaşıcı veya istikrah verici bir hastalığa mu sap oldum mu?

II. — Ahlâk ve hüsnüniyet kaidelerine uymıyan haller ile:

a) işe ait meselelerinde İşvereni yanıltırdım mı? b) İşverenin veya aileleri efradından birinin namusuna halel getirecek hareketlerde bulundum mu yoksa? c) İşverenin evinde veya garajında hiçbir zaman ikamet etmedim ki, evin adap veya umumî ahlâka aykırı hareketlerim bulunmuş olsun. b veya c fıkralarını ileri sürmek istedikleri taktirde iftiradır; böyle hareketlerde bulunmuş olan kimseler varsa onlardan değilim. ç) Zorba mıyım? Sarhoş muyum? d) Hırsız mıyım yoksa İşverenin meslekî sırlarını ifşa eylemiş miyim? e) Devamsızlığım var mı yoksa mükellef bulunduğum ödevleri ifadan imtina mı ettim yahut işin yolunda işlemesini bozacak hareketlerde mi bulundum? f) Kendi kastım veya ağır bir ihmalim yüzünden işin emniyetini tehlikeye mi düşürdüm? Yoksa makineleri, tesisatı veya sair eşyayı hasara mı uğartırdım?

III. — Beni bir haftadan fazla müddetle çalışmaktan meneden esbabı mücbire hâdis oldu mu?

Kabahatim nedir? Söylesinler anlıyalım.

«İş Kanununun on altıncı maddesine istinaden vazifenize nihayet veriyoruz» diyecekleri yerine, «meriyette bulunan kanunlara istinaden sizi işten çıkartıyoruz» demiş olsaydılar, kendileri için acaba daha kolay olmıyacak mıydı?

Peki, çıkardığım «tek başlı ihtilâfları» takip etmek için, İş Kanununun 79 uncu maddesine göre mahkemeye baş vurmam için aynı kanunun 78 inci maddesine göre ödevlerini yapmağa kalkan işçi mümessillerini geri çevirmelerine ne buyurursunuz?

Söz Çalışma Bakanlığına ve Büyük Millet Meclisine aittir. Kanunları ya tatbik edelim, ya lâğvedelim ve demokrasiden vazgeçip derebeyliğine dönelim.

Yunus çimento fabrikasının, Çalışma Müdürlüğünce şimdiye kadar tespit edilmiş olan bütün gayrı kanunî hareketlerinin cezaları ne oldu acaba? Gine söz Çalışma Bakanlığına aittir.

Tanrı kulunu Hak yolundan ayırmasın.

Arjantin İşçi ateşesi Moggia hasta

Bir yıldanberi memleketimizde bulunan; İstanbul'un işçi ve sendika muhitlerinde sevilen Arjantin İşçi Ateşesi Bay Francisco Fermando Moggia'nın bir haftadanberi rahatsız olduğunu haber aldık. Türk işçisinin yakın dostu Bay Moggia'ya acil şifalar dileriz.

Savaş'ın bir başka çeşidi

Londradan bildirildiğine göre birkaç gün evvel Kuzey ve Güney Irlanda hududunda gayet garip bir muharebe cereyan etmiştir. Yumurtalarla yapılan bu savaşta beş gümrük memuru yaralanmıştır. Kuzey Irlandaya 100.000 düzine kaçak yumurta sokmak istiyen bir kaçakçı şebekesi gümrük memurlarının baskınına uğrayınca bu hâdise patla kvermiştir. Kaçakçılar gümrükçülere yumurta sandıklarını atarak taarruza geçmişlerdir. Hepsi yaralanan gümrükçülerden üçü hastahaneye kaldırılmıştır. Muharebe meydanını teşkil eden sahilde imdada gelen polis memurları da bir ara yumurtalarla sapsarı bir hale gelmişlerdir. Kırılan yumurtaları yerlerden toplayan fakirler o gece kendilerine bol bir omlet ziyafeti çekmişlerdir.

Sovyetler birliğinde hayat seviyesi

Sonzamanlarda komünist propagandası, rublenin kıymetlendirilmesini ve bazı perakende fiyatların düşüşünü kendi gayeleri için istismar etmeğe kalkışmıştır.. Halbuki Sovyetler Birliği gelir ve fiyatları tahlil edildiği vakit, iddia olunan ufak selâh emarelerine rağmen Sovyet işçilerine nazaran daha kötü bir durumda olduğu görülür.

Meselâ bir İngiliz işçisi bir librelik (453 gramlık) bir ekmek parasını 5 dakikada, bir Amerikan işçisi keza 5 dakikada, batı Almanyalı bir işçi 9 dakikada, Sovyet Rusya'daki bir işçi ise 25 dakikada kazanır. Üstelik Sovyet işçisinin satın alacağı ekmek çok daha kötü evsaflıdır. Ve İngiliz veya Amerikan işçisinin yediği iyi beyaz ekmeğe hiç benzemez.

Ayni mukayese tereyağ bakımından yapalım. Bir libre tereyağı satın almak için bir İngiliz işçisi 34 dakika, bir Alman işçisi 100 dakika bir Sovyet işçisi ise 542 dakika, yani takriben 9 saat çalışmak zorundadır. Diğer bir ifade ile, Rus işçisi, bir günlük mesai mukabilinde dahi bir libre tereyağ satın alamaz.

Şeker bahsinden durum aşağı yukarı aynidir. Bir libre şeker satın almak için bir Amerikan işçisi 4 dakika, bir İngiliz işçisi 10 dakika, bir Batı Almanyalı işçi 27 dakika, bir Sovyet işçisi 141 dakika çalışmalıdır.

Amerikan istatistikleri, muhtelif memleketlerdeki işçilerin iştira kabiliyetlerini gösteren cetveller hazırlamışlardır. Bu cetvellere göre, bir Sovyet işçisinin iştira kabiliyeti - Sovyet propagandasının istismar ettiği son indirmelerden sonra dahi - pek düşüktür. İşte, birkaç misal (Sovyet işçisinin iştira kabiliyeti 100 olarak kabul edilmiştir:)

Sovyetler Birliği	100
Batı Almanya	178
Fransa	194
Finlandiya	289
İngiltere	394
Kanada	467
Birleşik Amerika	556
Avustralya	606

Lâkin bu liste dahi bir Sovyet işçisinin son derece düşük hayat seviyesini lâyıkiyle belirtmemektedir, zira sırf en zarurî ihtiyaç maddeleri esas tutularak hesaplanmıştır. Ve meselâ havuç ve soğan gibi en harcıâlem yiyecek maddelerini ihtiva etmemektedir.

Bundan başka, Amerikan istatistikçileri, bir Sovyet işçisinin ruble esası üzerinden olan kazancını fazla tahmin etmişler, ve hakikî kazanç nisbetinden yüzde 20 fazla olan bir rakkamı kabul etmişlerdir. Bu yüzde 20 zam, Sovyet hükûmeti tarafından neşredilen resmî rakkamların tahlilinden edinilen neticeye ilâve edilmiştir.

Bütün bunlar nazarı itibara alındığı takdirde bir Sovyet işçisinin kazancının bir Amerikan işçisinin kazancına olan nisbetinin listede olduğu gibi 1/5 değil 1/10 anlaşılır.

Bütün Sovyet propagandasına rağmen, Sovyet işçisinin durumunda kayda değer bir iyileşme olmamıştır. Ve Sovyetler Birliğinde hayat seviyesi son derece düşüktür.

FRANSADAKİ GAZETELER PAHALILAŞTI

Bugünden itibaren Fransada gazete fiatlarının 8 franktan 10 franga çıkarılacağı Paris basın sendikası tarafından bildirilmiştir.

YIKAMA MAKİNELERİ

Sydney — Avusturakyalı mühendisler yakında bütün dünya piyasalarını istilâ edecek yeni bir «yıkama makinesi» icad ettiklerini bildirmektedir. Avusturalyanın bir çok yerlerinde kullanılmaya başlayan bu makine kirli çamaşırları ve elbiseleri ultra sonik şualarla yıkamaktadır. Bu makinelerde çamaşır dövülmediğinden, baskıdan geçmediğinden ve sıkılmadığından daha fazla dayanmaktadır. Avusturalyalı mühendisler bu yıkama makinesinin şimdi Avrupada ve Amerikada kullanılmakta olan makinelerin yerini süratle alabileceğini ümid etmektedirler. Fakat bu makinenin yegâne mahsuru biraz büyük olmasındadır. Avusturalyada yapılan yıkama makinesinin genişliği bir metre ve yüksekliği de iki metredir.

———:o:———

UÇAN DAİRELERİN UĞURU!

Amerikanın Los Angeles şehrinde yapılan bir konferansta hatip uçan daireler hakkında izahat verecek ve bazı ifşaatta bulunacaktı. Konferansın canlı olmasını temin için de sahne tavanına bazı uçan daireler asılmıştı. Hatip tam konuşmasına başlıyacağı sırada uçan dairelerden birinin ipi kopmuş ve «ifşaatı» yapacak olan bu şahıs yaralanarak hastahaneye kaldırılmıştır. Bu yüzden meraklı halk konferansı dinleyemeden ayrılmış ve bazı kimseler:

«— Semavî uçan daireler herhalde pek uğurlu bir şey olmasalar gerek.. Çünkü daha bahsi edilmeden böyle tepeden inme kafaya konuyorlar!» demişlerdir.

Geçen seçimler ve işçi

(Baştarafı 1. de)

sına girip münasebetlerini tanzim etmek ve karşılıklı menfaatlerini sosyal bir düşünce ile uzlaştırma ve tahkim yoliyle kendi korumak istiyordu.

Bu maksatla bir takım sosyal kanunlar çıkarılmıştı. Fakat ne garip bir tezaddır ki, bazı arkadaşlarımızın şikâyetçi olduğu bu görüş ve sosyal kanunlarımızdan aynı zaman da işvernler bizden daha fazla şikâyetçi oldular.

Gelen Dokuzuncu Büyük Millet Meclisinde ekseriyeti elinde bulunduran parti ve yeni hükûmet, Liberal bir görüşle, zümrelerin kendi kendine teşkilâtlanıp gelişmelerine ve aralarındaki münasebetleri kendilerinin tanzim etmelerine, kendi haklarının ve menfaatlerinin bizzat kendileri tarafından korunmasına taraftardır.

Bu iki ekonomik görüş ve anlayıştan hangisinin bizim için daha faydralı olduğunu bize yine önümüzdeki günlerde cereyan edecek hâdiseler gösterecektir. Niyet hayır, âkibet hayır olsun.

Bedri ATAMAN

Birlik, devlet başkanına ve İnönüne birer telgraf çekti

(Baş tarafı 1 inci sa: de)

SAYIN İNÖNÜ
C.H.P. GENEL BAŞKANI
A N K A R A

Sizi Millî Mücadelemizin bir kahramanı olarak sever ve sayardık. Demokrasimizin de kahramanı oldunuz. Milletçe size minnettarız.

Sizi muhalefet safında, yeni bir inkilâp yaparken, samimî ve memleket menfaatlerini birinci plânda tutan muhalefetin öncüsü olarak görmekten elbette müteessir değiliz.

Birliğimiz ve Birliğimize bağlı Sendikalarımız adına sağlıklar diler, en derin hürmetlerimizi arzederiz.

İstanbul İşçi Sendikaları
Birliği Başkanı
ZÜHTÜ TETEY

SAYIN BAYAR
CUMHUR BAŞKANI
A N K A R A

Şerefli vazifesine başladığı bugünde devletimizin üçüncü Başkanına, Birliğimiz ve Birliğimize bağlı sendikalar adına en derin hürmetlerimizi arzederim.

İstanbul İşçi Sendikaları
Birliği Başkanı
ZÜHTÜ TETEY

SAYIN ADNAN MENDERES
BAŞBAKAN
A N K A R A

Vazifeye başlamanız münasebetiyle şahsınıza ve kurduğunuz kabineye başarılar diler, tebriklerimizi ve saygılarımızı arzederim.

İstanbul İşçi Sendikaları
Birliği Başkanı
ZÜHTÜ TETEY

SAYIN HASAN POLATKAN
ÇALIŞMA BAKANI
A N K A R A

Çalışma Bakanlığı vazifesine başladığınız bugün, Birliğimiz ve Birliğmze bağlı sendikalar adına başarılar diler, tebriklerimizi ve saygılarımızı arzederim.

İstanbul İşçi Sendikaları
Birliği Başkanı
ZÜHTÜ TETEY

İ k t i b a s l a r

İktidar

Yazan: Falih Rıfkı ATAY

Bu hafta «Cumhuriyet» refikimizde Falif Rıfkı Atay'ın İktidar başlığı altında bir yazısı intişar etmiştir. Bitarafane yazılan bu yazıyı okuyucularımıza sunmakta fayda ümid ettik.

Gazi Mustafa Kemal büyük taarruz emrinin sonunda:

— Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir, diyordu.

Seçim savaşına giden milletvekilliği adaylarının da ilk hedefi Büyük Millet Meclisinde çoğunluğu elde etmektir. Hedefe varmak için herkes varını yoğunu ortaya atar. Nerede ne hoşa gidecekse onu söyler. Kusurlar eksiltmeye, vaidler arttırmaya çıkar. Öyle ki aday nutuklarını dinliyen bir köylü 14 mayısta gözlerini kapamış olsa 15 mayısta cennete kavuşacağını zanneder. Daha şimdiden hûrilerin sabah kahvaltısı getirdiklerini, gılmanların ortalığı süpürdüğünü görür gibi olur.

Bu parolalar hiç bir partinin umumî heytinde hazırlanmış değildir. Ne Cumhuriyet Halk Partisi Erzurum adayına:

«— Kahraman dadaşlar, yalnız Erzurumda beşiği sallanmış olanlara oy veriniz.» demek yetkisini, ne de Demokrat Parti aynı bölge adaylarına:

«— Hele bizi seçiniz, ertesi gün kırmızı fesinizin üstüne yeşil sarık saracaksınız.» demek hakkını vermiştir. Partiler halka karşı yalnız programlarındaki prensiplerle, seçim beyannamelerindeki taaahhüdlerle bağlıdırlar. Hele şükür böyledir. Yoksa sadece benim kulaklarımla duyduğum vaidler yerine getirilse bütçe açığının bir milyarı bulacağına şüphe etmeyiniz. Köylüden hiç vergi almıyacaksınız. Şekeri maliyet fiatına verseniz 80 milyon lira da ondan kaybedeceksiniz. Memurların maaşlarını arttıracaksınız. Muamele vergisini kaldıracaksınız. v.s. Bütün bunlarda Demokrat Parti yüksek idaresinin hiç bir sorumu olmadığını kabul etmeliyiz. Yeni iktidar dönen bir değirmenin başına geçecektir. Değirmen durmaksızın su, akar su ister. Bir aday burada şunu söylemiştir, bir başkası orada bunu söylemiştir, yeni muhalefet bütün bu şeyleri unutarak içinden nasıl çıkılacağı bilinmez güçlüklerle karşılanan yeni iktidarı kendine göre halkı hoşnud etmek çarelerini aramakta bir hayli müddet serbest bırakmalıdır. İktidar dün Cumhuriyet Halk Partisinindi, bugün Demokrat Partinindir. Fakat memleket dün de hepimizindi, bugün de hepimizindir, yarın da hepimizin olacaktır. Demokrat Partinin umumî vâdi bu memleketi daha iyi idare etmektir. İşte o kadar... Hangi partiden de olsanız memleketin daha iyi idare edilmesinden kendi hissenize düşen rahatlık payını reddeder misiniz? Dün buna inanmıyordunuz. Bugün inansanız da inanmasanız da bir şey yapamazsınız. Yeni Meclis kurulmuştur. Dört yıl ömrü vardır. Eğer memleket daha iyi idare edilmezse, 1954 de millet sizin arkanıza düşer. Yeni bir hayal kırıklığına daha uğrarsa 1958 de muhaliflerinizin arkasından gider. Şurası var ki gelecek seçimi kaybetmemek için her yeni iktidar halkı daha ferahlandırıcı tedbirler aramak zorundadır.

Seçim savaşında demagojiyi lüzumundan fazla yermenin faydası yok. Churchill bile 1945 seçimlerinde:

— Eğer İşçi Partisi iktidara gelirse İngilterede Gepeu kurulacaktır, dedi. Kurulmadığını hep biliyoruz. Kurulmıyacağını Churchill de biliyordu. Fakat seçimi kaybetmemek için bunu da ağzından kaçırıverdi. 1950 seçimlerinde de İşçiler Churchill'in bu sözünü yüzüne vurmadılar.

Bizim için ana mesele yeni iktidarın Atatürk inkılâblarına sımsıkı bağlı kalmasıdır. Çünkü bu inkılâblar Türk kurtuluşunun birbirini tamamlayıcı, birbiri kadar feda edilmez temelleridir. Eğer memlekette hangi parti iktidara gelse, inkılâb nizamının bozulmaksızın devam edip gideceği kanaati yerleşecek olursa, Demokrat Parti Cumhuriyet tarihinde büyük bir şeref kazanmış olacaktır. Son asır Türk tarihi karıştırıldığı vakit görülür ki, bütün ihtilâlleri, memleketin gerilik içinde mahvolmak korkusu doğurmuştur. Türkiye Batı âleminin bir parçası olmadıkça ilerlemek değil, kurtulamaz da! Biz henüz kurtuluş savaşı içinde çırpınıp duruyoruz. Tanzimattanberi süregelen ileri geri kavgası bize yalnız İmparatorluğu kaybettirmekle kalmamış, nihayet bütün varlığımızı tehlikeye atmıştır. Milletin aklı erenleri, gönlü duyanları ve kalbi çarpanları artık bir daha bu tehlikeyi görmemeli ve sezmemelidirler. Bu millet yeniden bir kurtarıcı ihtiyacı içinde kıvranmamalıdır. Halk idaresi rejiminin inançaları başında bu gelir.

Demokrat Partinin kalabalığı ne kadar karışık olsa da, temiz bir sevk ve idare kadrosu vardır. Bu kadro tarihî bir vazife üstündedir. Yeni muhalefet, Demokrat Partinin içinden karışarak ne olacağı bilinmez ihtimallere bel bağlamaktan fazla, bu temiz kadronun, karışık kalabalığa hâkim olmasına yardımcı olmalıdır. Biz, hür bir gazeteci olarak, kendi hesabımıza böyle yapacağız.

Düne kadar korkuların kaynağı ne idi? 1908 Meşrutiyetinden sonra iktidara gelmek âdeta canını kurtarmak, iktidardan düşmek hiç olmazsa geçiminden ve hürriyetinden olmak demekti. İttihatçı gelir, İtilâfçıyı sürer, İtilâfçı gelir, İttihatçıyı asardı. Cumhuriyet Halk Partisi serbest seçim vâdine bağlı kalmakla, iktidarda iken muhalefete karşı kin ve tenkil politikası gütmemekle bu kör geleneğe son vermek istemiştir. Demokrat Partinin de aynı yolu tutacağına şüphe etmeğe hakkımız yoktur. Bu da bir inkılâb, büyük bir inkılâbdır. Belki de şark memleketlerinde bu olgunluğu ilk defa biz gösteriyoruz. Eğer inkılâblar ve siyasî güvenlik bir zarar görmezse, demokrasi rejimi içindeki savaşlarımız ileri garb memleketlerindeki savaşlar sırasına girer. Biri düşer, biri kalkar. Fakat ne kimsenin burnu kanar, ne de memlekt ikide bir batıp çıkmak heyecanları geçirir.

Tenkid kolay, sanat güçtür, derler, İki taraflı bir imtihan karşısındayız. İktidar koltuğundan muhalefeti veya muhalefet kürsüsünden iktidarı tenkid etmek kolaydı. Şimdi yeni iktidar daha iyi yapmak ve yeni muhalefet eski muhalefette beğenmediğini yapmamak, sanatını göstereceklerdir. Halk, hakem olacaktır. Gelecek mayısta et, yağ ve zerzevat bugünkü fiattan eksik satılmazsa, ister istemez dört yıl süren hayat pahalılığı tenikdlerini hatırlıyacaktır. Yeni iktidarın bir talihsizliği, övecek ve övünülecek bir geçmişi olmamaktır. Cumhuriyet Halk Partisi Erzuruma demiryolunu ulaştırmışken, ve henüz tamamlanan et kombinası karşısında ya sıkıntı, ya bıkkınlık, ne derseniz deyiniz, şu veya bu yüzden seçimi kaybetti, Gelecek savaşta Demokrat Partinin tek silâhı, önümüzdeki dört yılda yaptıkları olacaktır.

Kara Elmas diyarından notlar

Yazan: Muzaffer DAYSAL

Tefrika No: 1

Daha ilk okul sıralarında; Zonguldak; «Karaelmas diyarı» olarak bende bir isim taşır. İnsanların yeryüzündeki hayatları kadar; Zonguldakta, «Karaelmas diyarında çalışmaları da ayrı bir manzara arzeder. Çünkü bu diyarda yaşıyan 40 bin kişi günlerinin 3 te birini yeraltında geçirir. Birçok kimseler yeraltında çalışma şartlarını merak ederler. Bu meraklılardan biri de bendim. Ve bu merakım (Maden) Kömür kuyularına girmeğe hazırlandığım son dakikalara kadar devam etti.

★

Büyük Atatürk; «Zonguldağın derin toprakları altındaki serveti medeniye ne kadar kıymetli ise, bizim nazarımızda Zonguldak da o kadar çok kıymetli bir vilâyetimizdir.» Demişti.

★

2 nci Reisicumhurumuz İnönü de; bu bölgelerde çalışanlara:

«Maden kömürlerimizin istihsali için emek hercayan Türk işçisini, memleketin gelişmesi ve ilerlemesi yolundaki hamlelerimizin bir dayanağı saymaktayız.

Kollarında ve fikirlerindeki çalışma hız ve kuvveti ve gönüllerindeki yurtseverliği ile bu aziz vatan evlâtları milletçe engin sevgi ve takdirlerimize lâyıktır.» Diyorlar.

★

İki Türk büyüğünün takdirlerine mazhar olan; bu bölgeyi görmek ve bu bölge sakinleri ile görüşmek maden ocaklarının en ücra köşelerine kadar uzunarak onlarla konuşmak his ve heyecanı ile «Ege» vapurunun üst güvertesinde bir sağa bir sola dolaşırken koyu siyah saçlarını ak rengi tutam tutam saçlar kaplamış, iri pos bıyıklarını, kalın parmakları arasında okşar gibi kıvıran ve bu hareketi ile âdeta gururlanan bir şahıs da güverte üzerinde beni takibeder gibi ardımdan yürüyor. Gemi olanca hızı ile Zonguldağa yaklaştıkça bendeki merak ve heyecan da o nispette artıyordu.

Bir Sigara yakmak vesilesi ile beni takibeden bu yaşlıca adamla tanışmak fırsatını buldum. Ani bir hareketle yürüyüşümü değiştirerek yüz geldik. Ve:

— Dayı! Bir kibritin bulunur mu? Dedim.

Benim bu samimiyetimden olacak yaşlı adam yüzüme baktı, çok dikkatle baktı. Sonra kendine has bir eda ve telâffuzla:

— Oğul sen Zonguldaklı değilsin. Fakat benim Dayı olduğumu nereden biliyorsun?

Bu sözü o kadar sert bir lisanla söylemişti ki; acaba bir gaf mı, işledim diye itiraf edeyim ki biraz ürperdim. Herşeye rağmen:

— Yok, şey; sizden bir kibrit....

Daha sözümü bitirmeden yeleğinin cebinden en az kendisi kadar yaşlı bir çakmak çıkardı. Sigaramı yaktım. O söze şöyle başladı:

— Bana Zonguldakta herkes «Dayı» der. Ve ben Zonguldakta sen yaşta ve senden daha yaşlı her genci tanırım. Bana Dayı değişin birden hayretimi mucip oldu.

Biraz ferahladım. Kendisine teşekkür ederek:

— Ben Zonguldaklı değilim. Zonguldağa iki vazife ile gidiyorum. Birinci vazifem Zonguldak Maden İşçileri Sendikasına dâvet edilen Arjantin İşçi Ateşesi Senyor F. F. Moggia'ya tercümanlık etmek, ikinci vazifem de fırsat bulursam Maden Ocaklarında bir tetkik yapıp orada çalışanlarla konuşarak gazetem olan ve İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin organı bulunan Hürbilek gazetesine bir Röpörtaj serisi hazırlamaktır.

«Ege» nin üst güvertesinin ranzalarına dayanarak başlıyan bu konuşmamız her halde biraz uzun süreceğinden «Zonguldağın Dayısı»:

— Şöyle çeiklelim de biraz konuşalım. Dayı gazetecileri sever. Ve mademki madenleri gezmek niyetindesin sana bu hususta yardımım da dokunuz. Çünkü dayı 35 senelik bir madencidir. Hatta 100 senelik madencidir de diyebilirsin. Zira kömürcülük bana babamdan babama da babasından yani dedemizden intikal etmiştir. Sabırsızlanarak:

— Pek güzel bana 25 yıl evvelk madenlerin vaziyeti ile 25 yıl evvelki madencilerin hayatından bahseder misin? Dedim.

Zonguldağın Dayısı ve onunla tanıştıktan sonra benim de dayım olan eski madenci hafif güldü, sonra:

(Devamı var)

OKUYUCULARIMIZDAN ÖZÜR DİLERİZ

Muharririmizin rahatsızlığı dolayısiyle TÜRK ARSLANLARI adlı tefrikamızı bir müddet koyamıyacağız, özür dileriz.

Bir Rus İşçisinin Günlük hayatı

Tefrika No. 4

Odasında yatakla dolap arasındaki dar yerde durarak, Stanof, eski paltosunu giydi ve dışarı çıktı. Merdivenlerden inerken, nefes nefese yukarı çıkmakta olan karısı Anna ile karşılaştı. Anna, bezgin bir sesle: «Tayın kuponlarını kaldırdıklarındanberi vaziyet bir kat daha kötüleşti» dedi. Stanof, cevap vermek üzereyken, iki genç adamın indiğini gördü ve asıl söyliyeceğini gizliyerek: «Evet, doğru, dükkânlardaki yiyecek maddeleri son zamanlarda cidden bollaştı» dedi.

Anna, meseleyi kavradi ve «Hakkın var» diye başını salladı.

İki genç adam merdivenden inip uzaklaştıktan sonra, Anna dertleşmeğe başladı: «Şarap, votka, radyo, gramafon, fotoğraf makinesi ve sigara tabakaları çoğaldı ve çoğalmakta, havyar bollaşmakta, lâkin asıl ihtiyacımız olan şeylere gelince....»

«Şikâyet etme, gene halimize şükredelim».

Anna, bir garip gülüş güldü: «Şikâyet mi? Kim şikâyet ediyor sanki? Bütün bu saydıklarımın fiatı da ucuz. İnsan daha ne ister, değil mi?..»

Anna, gülerek ondan ayrıldı ve merdivenleri tırmanmağa başladı. Stanof, düşünceli gözlerle onu takip etti: Sıhhati bozulmağa başladığındanberi, Anna değişmişti. Hep böyle hareket ediyordu. Acaba hayata karşı içinde bir infial mi başlıyordu?

YERALTINDA SEYAHAT YOLDA

Acele ile merdivenleri inip sokağa çıktı. Yoldan geçen vasıtalar geceleyin yağan karı pis, sarımtrak bir çamura çevirmişti. Yarı koşarak, geç kaldığından korkarak, çamura bata çıka tramvay durağına vardı.

Orada, oda komşusu Nevski ile tekrar karşılaştı. Tıkabasa dolu bir tramvay arabası gelip durdu. Birlikte basamağa tırmanıp sallana sallana yollarına devam ettiler. Bu az çok tehlikeli seyahat esnasında dahi Nevski konuşmağa devam etti; biletçiye parayı uzatırken Stanof'a:

«Yirmi kopek yerine otuz kopek, dedi. Tramvay biletlerini yüzde 50 pahalılandırdılar demektir. Ne yapalım, sabretmek gerek. Belki bu eski arabaları hurdaya çıkarırlar da bize yepyenilerini tahsis ederler» Tramvayın anî bir frenleme esnasında çıkardığı gürültü, bundan sonraki cümlesinin duyulmasına mani oldu, lâkin tramvay durunca, Nevski heyecanla bağırdı: «Bak, şu inen genci görüyor musun?» o da Stakhanevit oldu. Mesai hacmini geçen hafta yüzde 500 aştı. Böylece, atelyemizdeki Stakhanevitlerin sayısı dördü buldu. Bunun ne demek olduğunu anlarsın, tabii.....

«Anlamıyacak ne var? İmalâtımız artıyor demektir. Büyük devlet plânında bize düşen rolü oynuyoruz...

Nevski, etrafına bakındıktan ve diğer yolcuların kendisini dinlediğine kanaat getirdikten sonra devam etti: «Doğru söyledin. Bizim vazifemiz, bu plânda gittikçe artan bir rol oynamaktır. İş hacmini arttıralım, tembellerle savaşalım. Onları tepeliyelim..

Diğer yolcular tasvip edici mırıltılarda bulundular ve Stanof da enerjik bir kareketle başını salladı.

YERALTI TRENİ

Tramvay durdu. Stanof ile Nevski indiler ve yeraltı tren istasyonuna gittiler. Büyük mermer giriş kapısından içeri girip Stalin ile Lenin'in muazzam heykelleri önünden geçtiler ve bilet almak için kuyruğa takıldılar.

Nevski, sanki yeni bir şey ilân ediyormuş gibi: «Biletleri 50 kopek'e çıkardılar. Geçen yaz ortasına kadar yalnız 40 kopekti. Maamafih, bu muhteşem istasyonun ve yeraltı trenimizin masrafını karşılıyoruz diye şikâyet edecek değiliz ya! Muhakkak ki dünyanın en güzel yeraltı tren şebekesi. Düşün bir kere, Stanof, bu şebekede 29 istasyon var».

Biletlerini alıp otomotik merdivenle perona indiler. Treni beklerken, Nevski gene konuşmağa başladı: «Bir yerde okuduğuma göre, Londra, 185 yeraltı istasyonuna malik olduğunu iddia ediyormuş. Tabiî sırf burjuva propagandası. Faşist uydurma ve böbürlenmeleri! Bir İngiliz işçi ailesinin tek başına bütün bir evde veya apartman dairesinde oturduğu iddiası gibi saçma».

Stanof: «Herhalde imkânsız bir şey, değil» dedi.

Nevski güldü: «Tabiî imkânğe başladı: «Beni dinle, Stabilmiyor muyuz?» Trene bindikleri zaman, Nevski sanki bir şey çok hoşuna gitmiş gibi hâlâ gülüyordu. Evet, Nevski garip bir adamdı. Ne düşündüğü kestirilemezdi. Gene gevezeliğe başladı:

«Meselâ, sınıflar arasındaki tefrik meselesini ele alalım. Uğursuz Batılıların ne dediklerini biliyor musun? Ne? Haberin yok mu? Öyle ise, ben sana anlatayım: Onlar, bizim sistemimizin yeni bir içtimaî mertebeler silsilesi yarattığını iddia ediyorlar. Başka, hükûmet erkânı ve büyük memurlar, parti liderleri, fabrika müdürleri, Stakhanevitler, münevverler ve altta da proleter kütleler, yani, sen ve ben... Ne saçma, değil mi?»

Stanof: «Kör olası burjuvalar yalan söylüyorlar» diye haykırdı.

«Doğru söylüyorsun. Onlar bizim sistemimizi anlamadıkları için yalan söylüyorlar. Bana bak, meseleyi şu zaviyeden mütalâa edelim: Ayda ne kadar kazanıyorsun?

— 550 ruble kadar.

— Peki. Vasat bir Stakhanevit ne kadar kazanır? Bunun dört, beş hattâ altı misli?

— Tahmin ederim.

— Tahmin mahmin anlamam. Bunda tahminin yeri yok. Biliyorsunki beş altı mislini bal gibi kazanmaktadırlar. Ya parti lideri, fabrika müdürü, tröst başkanları? Onlara ne dersin?

— Aşağı yukarı aynı parayı kazanırlar. Belki daha fazla.

— Peki. Onlar senden daha iyi bir hayat yaşamıyorlar mı? Tabiî, yaşıyorlar ve zaten yaşamasalar budalalık etmiş olurlar. Senin fazla paran olsa, daha bol ve daha iyi şeyler satın alıp yemez misin?

— Yahu, ne demek istiyorsun?

— Şunu demek istiyorum ki eline hiç bir zaman fazla para geçmemiştir. Lâkin kabahat senin. Yeter derecede çalışmıyorsun. İş hacmi standardını bir daha arttırdıkları vakit yere yıkılıvereceksin».

Nevski, katıla katıla gülmeğeğ ğğbaşladı: «Beni dinle, Stanof, Sistemimiz doğrudur. Bütün beşeriyet tarihinde, mutlak ve tam mükemmeliyetin yegâne nümunesidir. Değil mi? Söyle, diyorum, değil mi?

— Öyle olsa gerek,

— O da ne demek? Muhakkak ki, mükemmeldir, zira mükemmel Marks nazariyelerinin tatbikinden ibarettir. Yalnız Marks'ın değil lâkin aynı zamanda Lenin ve Stalin nazariyelerinin de. Basiretleri bağlanmış Batı faşistleri hiç bir zaman anlamıyacaklar mı ki, Yoldaş Stalin'in Sovyet vatandaşlarına söyledikleri şundan ibarettir: «Size, Politibüronun tespit edeceği değere göre, az veya fazla para vereceklerdir. Değeriniz neyse, ancak onun kadar az - veya onun kadar çok - yiyip içeceksiniz. Politbüronun zarurî göreceği ölçüde çalışacaksınız. Bu kararlara itiraz ederseniz, vatana ihanet suçunu işlemiş olursunuz, zira bu sistemin yanılmasına imkân yoktur.» Basit ve mantıkî bir sistem değil mi, aziz dostum?

(Devamı var)

Birlik, Reşat Şemsettin Sirere bir mektup gönderdi

(Baştarafı 1. de)

Günün birinde bir mütefekkirimiz çıkıp Türkiye Cumhuriyetinin sosyal alandaki başarılarını kaleme almak isterse en çok ve takdirle bahsedeceği sima muhakkakki siz olacaksınız.

Kıymetli Bakanımız,

Bizler size yine Bakanımız diye hitap ediyoruz. Bu hitaptaki samimiyetimizi takdir edersiniz. Üzüntümüz sonsuzdur. Tek tesellimiz var. Bir gün yine bizlerle ağabeyin kardeşleriyle konuştuğu gibi sohbet ederken «Bir Bakan, Bir Milletvekili olmasam da daima aranızda bulunacağım» dememişmiydidiniz?... Bizler kadirbilir Türk işçilerinin mümessilleri olarak sözlerinizi senet ittihaz ediyor ve sizi her zaman aramızda görmek istiyoruz.

Bu vesile ile saygılarımızı arzeder, vatan ve milletimize daha çok faydalı olmanız temennilerimizle ellerinizden öperiz.

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı
ZÜHTÜ TETEY

Hikâye

Eski nişanlım yeniden nişanlanmış

Hatıra Defterimden bir yaprak — **Yazan: M. Suat Daysal**

Haber aldım!....

«Eski nişanlım yeniden nişanlanmış.» Bu münasebetle bu deftere küçücük bir hâtıramı kaydetmeden evvel hemen belirtmek isterim ki, bu hâdiseden asla bir üzüntü duymadım. Bilâkis O'nun; «eski nişanlımın namı hesabına çok sevindim. Ben gine bu meslekte çalışıyor, bir yandan da mektebe gidiyordum. O'da bir kız mektebinde öğrenci idi. Hiç unutamam. O'nu bir akşam üzeri güneş bütün renklerini göğe terkederken Ortaköyde basık ve küçük bir binanın önünde görmüş; altın sarısı saçlarını, küçük burnunun etrafında serpilmiş sarı çilleri, engin ve durgun denizi andıran yeşil gözlerini, aralanmış pembe dudaklarından inci gibi muntazam ve sihhat akan dişlerini kalbimin bütün boşluğu ile öyle bir istek ve arzu içinde seyretmiştim ki....

İkimizde aşk'ın acemisiydik. Ve O'nunla Ortaköy'ün dar ve karanlık bir sokağında buluşmak fırsatını bulduğumuz o gece bu hususu biribirimize öyle sade bir kelime ile ifade etmiştik ki....

Aşk acemiliğimizin verdiği kuvvetle nişanlanmak kararını verdiğimiz gün çok mes'uttuk.

Nişandan sonra bende mühim izler bırakan çok tatlı bir yıl geçmişti. Ben mezun olmuş, elim para tutmağa başlamıştı. Hikmetini ilk anlarında anlamadığım bir sebepten ötürü «Nişanlım» bir işyerine giderek çalışmak ihtiyacını hissetmişti. Bu hâdiseye aklım bir türlü yatmıyordu. Nihayet öğrenmiştim k, O'ra ev halkı topyekûn çalışmak mecburiyetinde idiler.

Sebebi çok basitti, çünkü aç yaşıyamazlardı. Zira aile reisi kazandığını ancak içkisine yetiştiremiyormuş. Ben bunu öğrendikten sonra her zaman sarhoş geldiği gibi) o gecede geç vakit sarhoş gelen babasına bir teklifte bulunarak aile efradına karşı olan alâkasını ölçmek için:

— «Ben kızınızın o fabrikada kazandığı ücretin yüzde yetmişbeşini vermeğe razıyım. Siz artakalan yüzde yirmibeşini olsun temin edebilir misiniz? Hem bu durum çok sürmeyecek az bir zaman sonra karı molacağı için bu yük de omuzlarınızdan kalkacaktır. demiştim.

Sarhoş olduğu bir gece, meyhanenin camlı kapısından çıkarken; kapıyı görmeyip başını çarpmak suretiyle boynu yaralanan ve aldığı yaranın tesiri ile boyun adelelerinin iş görmezliğinden sağa doğru sarkan alt dudağını eliyle tutarak ve kelimeleri ağzında geveleyerek bana şöyle bir sual sormuştu:

— «Eğer ben bu miktarı temin etmezsem ne olur?»

Yüzünü nadiren gördüğüm ve lüzumu olmazsa asla konuşma kistemediğim bu «alkol küpü»nun sorduğu sual yerine ben; «Ne demek? Yüz de yirmi beş değil bütün varlığım ailemindir» cevabını beklerken bu soruya ne cevap vereceğimi şaşırmıştım. «Kızınızı istemem» diyemezdim zira seviyordum. «Peki çalışsın» diyemezdim. Çalıştığını hakîr görmezdim, fakat çok kıskanırdım. Ben bir şeyler düşünürken; O gine ayni eda ile:

— «Ben bir sarhoş'um meyhanelerde gezerim. Karşımdaki ne düşünür? Hemen sezerim» demiş ve hırıltı le karışık gırtlağından şu son cümleyi çıakrmıştı.

— «Ahmet olmazsa Mehmet olur.»

O gün, bugün ben; «eski nişanlım»dan ayrıldım. Şimdi «eski nişanlım»ın tekrar nişanlandığını haber almış bulunuyorum. Hem de nişanlandığı kimse tahsilli ve iyi bir kimse imiş. O'nun namu hesabına sevindim. Fakat; benim gibi, birbaşka hâdise karşısında bir teklifte bulunacak damadına, kayınpederi:

— Mehmet olmazsa Hasan olur, derse? İşte o zaman üzülürüm!........

Basıldığı yer
ALİŞAN DOBRA MATBAASI

İş ve işçi Bulma kurumundan

İş ve işçi arıyanlara

İş yahut işçi arıyorsan İŞ ve İŞÇİ BULMA KURUMU şubelerine müracaat et. Bu şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUM ŞUBELERİ

Ankara müdürlüğü	Telefon	:	13686
İstanbul Müdürlüğü	»	:	41367
İstanbul Ajanlığı	»	:	21942
Üsküdar Ajanlığı			
Eyüp Kolu			
Bakırköy Kolu	»	:	16-194
Beşiktaş Kolu	»	:	51849
İzmir Müdürlüğü	»	:	4842
Adana Müdürlüğü	»	:	1152
Konya Müdürlüğü	»	:	191
Eskişehir Müdürlüğü	»	:	51
Bursa Müdürlüğü	»	:	1963
Trabzon Müdürlüğü	»	:	119
Samsun Müdürlüğü	»	:	340